

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/236/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

48/2012. (I. 31.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹2011. május 3-án előterjesztett **panaszát** a 2012. január 31-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – az Egri Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. május 3-án postai úton juttatta el a Testület részére panaszát, a vele szemben 2011. április 30-án foganatosított rendőri intézkedéseket kifogásolva.

I.

1) Beadványában előadta, hogy 2011. április 30-án E. városban rendezték meg az I. Egyházmegyei Cigány-találkozót, amelyre az egyházmegye több pontjáról érkeztek zarándokok. A panaszos a rendezvény alatt a Sz. Kollégium Diákkonyháján készült a találkozón résztvevő mintegy 1500 fő megvendégelésére.

A panaszos véleménye szerint a rendezvény célja a roma származásúak, valamint a magyarok békés együttélésének előmozdítása volt – ezért jelentkezett önkéntes segítőnek a kollégium igazgatóhelyettesénél. 14 óra 15 perckor jelezte, hogy amennyiben nincs már szükség a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

segítségére, mielőtt még fél négykor elindulna az utolsó busszal hazafelé, szívesen átmenne a Bazilikába. A panaszost már a templomban hívta egy diáktársa, aki találkozni kívánt vele. Mivel a panaszos buszának indulásáig ekkor már nem volt sok idő hátra, barátjával abban állapodott meg, hogy a lépcsőn fognak egymással találkozni.

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

Amikor kiért a lépcsőre, az általa már korábbról ismert r. alezredes megszólította. Az alezredes nevéen köszöntötte, majd megkérdezte tőle, hogy „Lesz-e balhé?”- amire a panaszosnak határozottan olyan érzése támadt, hogy rosszul hall. A panaszos visszakérdezett, mire meggyőződhetett róla, hogy az előző kérdést is jól értette. Beadványában utal rá, hogy az alezreddel korábban már volt alkalma találkozni az Sz. községben megtartott „Honi-Húsvét” nevű családi rendezvény szervezése kapcsán.

A panaszos azt felelte az egyébként civilben lévő r. alezredesnek, hogy a „rendezvényen jobbra gyermekek vannak, senki alkoholt nem fogyasztott, láthatóan nagy a nyugalom, a nap is szépen süt, így ha Önök (t.i. a rendőrség) nem zavarják meg a nyugalmat, akkor senki sem fog balhézni”. Erre az alezredes a panaszost ismételten a nevéen megszólítva azt tanácsolta, hogy távozzon a helyszínről. Nyugalmát megőrizve, a panaszos felháborodásának és értetlenségének adott hangot, mivel a kérdést, illetőleg felszólítását a távozásra egyaránt sértőnek és megalázónak találta. Az alezredes ekkor a panaszos tudomására hozta, hogy az Érsekkertben vannak a gárdisták, és javasolta, hogy a panaszos is menjen oda. A panaszos erre reagálva közölte a rendőrrel, hogy ő nem gárdista, és ezt a programot választotta, amelyhez személy szerint a r. alezredes jóváhagyását nem kérte, azonban ha gondolja, ő csak menjen nyugodtan. Ezen kívül, jelezte, hogy tulajdonképpen ő maga is szervező a rendezvényen, és kikérte magának az alezredes előítéletekkel terhes magatartását. A rendőr válasza mindösszesen annyi volt, hogy „tudja, kik csinálják a balhét”.

Mikor a panaszos barátja megérkezett, az alezredes távozott közvetlen közelükből. A helyére mintegy 6-8 fő rendőr érkezett, akik közül ketten vagy hárman viseltek „bevetési öltözet”, a többiek pedig civilben voltak. Megkezdődött az igazoltatás, melynek során az egyik rendőr (akinek nevét a panaszos beadványában meg is jelölte) nem válaszolt a panaszos kérdéseire, azonban nyomatékosította, hogy az intézkedésről felvétel nem készíthető. Meglepő módon, ennek ellenére a panaszost a felvétel rögzítésében nem akadályozták meg. A panaszos elmondása szerint az egyik rendőr hátulról a vállával taszított rajta egyet, majd mintha semmi sem történt volna, tovább ment lefelé a lépcsőn. Ebben a lökésben a panaszos egyértelműen megfélemlítő szándékot érzett, és azt is hozzáteszi, hogy ha a Bazilika lépcsőjén egy lökéstől megbotlik valaki, örülhet, ha apróbb zúzódásokkal megússza.

A rendőrök azt mondták a panaszosnak, valamint barátjának, hogy fáradjanak velük, majd a főszékesegyház bal sarkához kísérték őket. A panaszostól elkérték lakcímkártyáját, amire ő jelezte, hogy tudomása szerint erre a rendőrség nem jogosult. A rendőr ennek ellenére utasította társát, hogy vegye fel az adatokat, a panaszostól pedig továbbra is kérte lakcímkártyáját. A rendőr bemutatkozott, ismertette azonosítóját, majd tájékoztatta a panaszost arról, hogy amennyiben problémája van, a Testületnél tehet panaszt. A panaszos által feltett kérdésekre a válaszadás elől kitért – annyit közölt, hogy „rendkívüli készültség van érvényben”, tehát nem kell semmit megmagyaráznia. A helyszínen a panaszos barátját is igazoltatták, a panaszos ruházatát, táskáját pedig átvizsgálták. A történeteket követően a panaszost távozni engedték.

Ennek fényében a panaszos kéri a megalázó hangnem, az igazoltatás, valamint a ruházata és csomagja átvizsgálásának kivizsgálását. Beadványa végén a panaszos utal rá, nem érti, miért igazoltatja a rendőr, ha a felettese a nevéen szólítja és kezét fog vele. Álláspontja szerint, az igazoltatásnál jelen lévő kisebb tömeg azt a látszatot keltette, mintha valamit elkövetett volna, és utal arra, hogy a rendőrség szándéka megfélemlítésre irányult.

2) 2011. július 27-én a panaszos egy a Testület előtt folyamatban lévő másik ügyében benyújtott beadványában a jelen állásfoglalás tárgyát képező eseményekkel kapcsolatban megjegyzi, hogy a történetek miatt az ügyészség is megindította a nyomozást hivatali visszaélés büntette miatt. Levelében kifejti, hogy a „vele való szórakozásban, üvöltözésben” kifejezetten egy, általa nevével nevezett rendőr járt élen, a helyszínen lévő többi rendőr passzív volt, aktívan egyáltalán nem vettek részt az intézkedésben.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

A Testület 2011. május 19-én küldött megkeresésére az Egri Rendőrkapitányság vezetője felterjesztette az ügyben keletkezett iratokat, és levélben közölte a Testülettel a rendezvény kapcsán rendelkezésére álló információkat.

1) Az Egri Rendőrkapitányság vezetőjének levele részletesen beszámol az E. városi Főegyházmegye által 2011. április 27-én bejelentett rendezvény körülményeiről. A Boldog Ceferino emlékére szervezett Cigány-találkozó, 2011. április 30-án, 9 óra 30 perctől 15 óra 30 percig tartott, a bejelentés szerint mintegy 1800 fő részvételével E. városban, a Bazilikában, illetve a Sz. Kollégiumban és az É. udvarban. A rendezvény napirendjének a panaszbeadvány szempontjából releváns részei szerint, 14 órától kezdődtek a tanúságtételek a Bazilikában, 15 óra 20 perctől Boldog Ceferino képeket adtak át ugyanott, 15 óra 30 perckor pedig a rendezvény a tervek szerint véget ért.

A kapitányságvezető leveléhez csatolta az E. városi Főegyházmegye irodaigazgatójának 2011. április 27-én kelt, az Egri Rendőrkapitányság vezetőjéhez címzett, a rendezvény bejelentéséről szóló levelét, amelyben a fentiekhez képest új információk nem lelhetőek fel. Ezen túlmenően a Testület rendelkezésére állt az Egri Rendőrkapitányság 2011. április 30-án kiadott biztosítási terve, amelynek részletezésétől a Testület – tekintettel arra, hogy az nem a panaszossal szemben fogantatott intézkedésekről, hanem magáról a rendezvényről tartalmaz adatokat – jelen állásfoglalásban eltekint.

Levelében a kapitányságvezető beszámol róla, hogy a rendezvényt megelőzően a rendőrség munkatársai olyan információkhoz jutottak, hogy azt különféle e. városi szélsőséges személyek, szervezetek meg kívánták zavarni, ezért arra igen nagy erővel készültek – a biztosítás parancsnoka maga a kapitányságvezető r. ezredes volt. A kapitányságvezető levelében megemlíti, hogy a rendezvényen napközben több alkalommal megjelent az egykori Magyar Gárda kapitánya, akivel szemben több szabálysértési és büntetőeljárás van folyamatban különböző rendőrkapitányságok előtt. A rendezvény megtartására időpontját tekintve az országos jelentőségű eseménnyé vált gyöngyöspatai történések után néhány nappal került sor.

A levél beszámol róla, hogy a panaszosnak valóban nekiment véletlenül egy a sötét Bazilikából a napfényre kijövő r. őrnagy, azonban ő nem látta, hogy a panaszossal szemben éppen intézkedést fogantatottanak. A véletlen lökés miatt az E. városi Nyomozó Ügyészségen a panaszos feljelentése miatt eljárás van folyamatban.

2) A rendezvény biztosításában résztvevő r. alezredes 2011. június 8-án kelt jelentésében az alábbiakról számol be a történetekkel kapcsolatban. A r. alezredes előadása szerint a biztosítás során kb. 14 óra körül észrevette a Bazilika előtti téren telefonáló panaszost, aki egy fekete, nagy Magyarországot ábrázoló térképpel díszített pólót viselt. Az alezredes a panaszost a Sz. községben általa szervezett Honi Húsvét nevű rendezvényről ismeri, ahová meghívta a gyöngyöspatai események alakításában aktívan közreműködő Szebb Jövőért Polgárőr Egyesületet is. A r. alezredesnek arról is tudomása volt az intézkedés időpontjában, hogy a panaszos átvette Zagyva György, jelenlegi országgyűlési képviselőtől a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom Vezetését.

Az alezredes illedelmesen köszöntötte a panaszost, aki köszöntését viszonzta. Az alezredes megkérdezte, „Mi járatban?“, amelyre a panaszos közölte, hogy ő ételt osztott a megjelenteknek az Érseki Udvarban és ott hallotta, hogy a Bazilikába a szentmisére nem engedték be a magyar embereket a cigányok, és ő „ezt jött megvizsgálni“. Ekkor a r. alezredes közölte vele, hogy ilyen nem történt, és kérdőre vonta, hogy vajon, mit akar a helyszínen tevékenységével elérni. Arra kérte, hogy nyugodtan menjen be a Bazilikába, és győződjön meg róla a saját szemével, hogy oda bárki, bármikor, atrocitás nélkül bemehet. Ekkor a panaszos állítása szerint közölte, hogy be is fog menni, de nem egyedül. Ekkor a r. alezredes megkérte, hogy tisztességes állampolgárhoz illően viselkedjen, hogy a rendezvény méltósággal, különféle incidensek nélkül fejeződhessen be, és megjegyezte, hogy E. városa elég nagy, máshol is lehet sétálni, majd illedelmesen, további szép napot kívánva elköszönt. Ezt követően az alezredes a panaszossal már nem beszélt, és intézkedést sem foganatosított vele szemben.

Néhány perc elteltével megérkezett a panaszos mellé egy „izompólót viselő, kigyúrt, erős testalkatú kopasz személy“, akivel együtt mentek fel a Bazilika főbejárata elé. Ekkor, mivel E. városa ismert a korábbi skinhead-mozgalmakról, a gyöngyöspatai cigányságot érintő eseményekre figyelemmel a r. alezredes jelentette az esetet a biztosítás parancsnokának, aki utasítást adott a panaszos és barátja igazoltatására. A r. alezredes jelentésében utal rá, hogy a rendezvény ideje alatt az országos rendőrfőkapitány által elrendelt, egész országra kiterjedő fokozott ellenőrzés volt érvényben.

3) Az intézkedést foganatosító r. őrnagy 2011. június 8-án kelt jelentése szerint a rendezvény ideje alatt ellátandó biztosítási feladatai a közrend, közbiztonság fenntartására, a vagyonvédelemre, a szabály- és törvénysértések megelőzésére, és a bejelentett rendezvény zavartalanságának biztosítására terjedtek ki.

A rendezvény ideje alatt alparancsnokként, valamint a járőr csoportok parancsnokaként látott el szolgálatot gyalogosan az E. téren egy r. törzszászlós, valamint egy r. zászlós társaságában, amikor a biztosítás parancsnoka, vagy helyettese (erre már nem tudott pontosan visszaemlékezni) utasította, hogy a Bazilika lépcsőjének tetején tartózkodó, gyanúsán viselkedő két személyt igazoltassa, valamint gondoskodjon ruházatuk és csomagjaik átvizsgálásáról.

A panaszost és társát a közölt személyleírás alapján 14 óra 45 perckor igazoltatták. A r. őrnagy az igazoltatás megkezdése előtt a napszakknak megfelelően köszönt, majd közölte nevét, rendfokozatát, jelvéyszámát, és szolgálati helyét, valamint azt is, hogy az igazoltatásra a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-a alapján, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében fog sor kerülni. A r. őrnagy arra kérte a

panaszost és barátját, hogy adjanak át a részére olyan fényképes okmányt, amellyel hitelt érdemlően tudják magukat igazolni. Ezt követően mind a ketten átadták részére személyi igazolványukat, amelyeket a r. őrnagy átnyújtott az igazoltatásban résztvevő r. törzsszázlósoknak, valamint r. zászlós társának, azzal az utasítással, hogy az igazolványon szereplő adatokat RK lapon rögzítsék, és ellenőrizzék a körözési nyilvántartásban.

Az igazolványok átadását követően a panaszos telefonját elővette. Ekkor a r. őrnagy közölte vele, hogy tegye el a telefonját, mivel éppen rendőri intézkedés alá vonták, mire a panaszos azt válaszolta, hogy ő pontosan a rendőri intézkedést akarja rögzíteni. A r. őrnagy a panaszos tudomására hozta, hogy nem szereti, ha fotózzák, vagy felvételt készítenek róla, és tájékoztatta a panaszost, hogy a felvétel nyilvánosságra hozatalához, valamint különböző médiumokban való közzétételéhez sem ő, sem pedig az intézkedésben résztvevő többi rendőr nem járul hozzá.

A r. őrnagy elmondása szerint, ő az intézkedés során olyat nem látott, hogy a panaszost, vagy barátját bárki meglökte volna, csak a panaszos közölte vele, hogy hátulról valaki taszított rajta egyet.

Ekkor a r. őrnagy felhívta az intézkedés alá vont személyeket, hogy fáradjanak le vele a lépcsőről az intézkedés biztonságos lefolytatása végett. A ruházat- és csomag átvizsgálásra már a Bazilika mellett került sor. A r. őrnagy felhívta a panaszost és társát, hogy ruházatukból mindent pakoljanak ki. A vizsgálat során olyan dolgot, ami a közrendre, közbiztonságra veszélyes lett volna az intézkedést foganatosító rendőrök nem találtak. Ezt követően az iratokat visszaadták, tájékoztatást nyújtottak a rendelkezésre álló panasztételi lehetőségekről, majd az intézkedés befejezését követően egymástól elköszöntek.

A r. őrnagy jelentésében külön kitér arra, hogy az igazoltatott személyektől lakcímkártyát nem kért, mivel további intézkedések megtételére velük szemben nem volt szükség.

4) Az intézkedés leírása az intézkedés okaként az „általános igazoltatást” jelöli meg. Az intézkedés leírása tartalmazza a panaszos, valamint barátja személyazonosító adatain túl lakcímadataikat is.

5) Az Országos Rendőr-főkapitány 2011. április 27-én kelt, a Készenléti Rendőrség parancsnokának, valamint a megyei rendőr-főkapitányságok vezetőinek címzett levelében arról rendelkezik, hogy a 2011. április 16-án elrendelt országos bűnügyi, közbiztonsági és idegenrendészeti fokozott ellenőrzést 2011. május 16-án 24 óráig meghosszabbítja.

Az Országos Rendőr-főkapitányság rendészeti főigazgatója által megküldött átirat szerint, az országos rendőrfőkapitány eredetileg 2011. április 16-án 19 órától 2011. április 26-án 24 óráig terjedő időtartamra rendelte az egész ország területére kiterjedő bűnügyi, közbiztonsági és idegenrendészeti fokozott ellenőrzést – a fenti fokozott ellenőrzés ennek meghosszabbítása volt.

6) A kapitányságvezető a Testület rendelkezésére bocsátotta az Egri Rendőrkapitányságon 2011. május 11-én felvett jegyzőkönyvet, amely az intézkedést foganatosító r. őrnagy becsületsértés és személyes adattal visszaélés tárgyában megtett feljelentését tartalmazza. A sértett 2011. május 11-én észlelte, hogy a www.palocbetyar.com weboldalon „Az egri

rendőrkapitány és kutyái balhéztak a Bazilikánál” címmel megjelent egy cikk, amely az általa foganatosított intézkedésről szól. A sértett elmondása szerint a cím alatt egy olyan fénykép jelenik meg, amelyen szolgálati jelvénye, azonosító száma, valamint rendfokozata egyértelműen látható, tehát személye mindenki számára felismerhető. Az írásban több esetben őt a „képen látható rendőrbűnözőként” aposztrofálják, a rendőrbűnöző kifejezésre kattintva pedig a r. őrnagyot ábrázoló fénykép jelenik meg. A r. őrnagy álláspontja szerint, a becsületsértő szöveg illusztrációjául szolgáló fényképfelvételt a panaszos készítette mobiltelefonjával, az intézkedés közben.

A feljelentés mellékleteként a rendőrkapitányság csatolta a szóban forgó cikket, amely a cigánytalálkozó panaszosra vonatkozó történéseit a következőképpen írja le. A cikk szerint, a rendőrök vegzáltak egy a Bazilika lépcsőjén álldogáló személyt, illetve segítségére siető barátját is, miközben az egri rendőrkapitány „mintegy pszichikai bűnsegédként” figyelte a történeteket. A cikk úgy fogalmaz, hogy „több mint egy tucat rendőr lökdöste és próbálta megfélemlíteni” a két férfit, akiktől a lakcímkártyát is „elvették”. A Bazilika kapui a szervezők szándéka szerint elméletileg mindenki előtt nyitva álltak. A cikk arról számol be, hogy sajnálatos módon több magyar embert nem engedtek a rendőrök a Bazilika közelébe, illetve egy E. városi lakosnak a Bazilika oldalsó bejáratánál megtiltották a belépést, oly módon, hogy „egy marcona cigány” közölte vele, hogy „Te most nem mehatsz be, ez ma a cigányoknak van kibérelve”. Az esetnek szemtanúja volt egy civilruhás rendőrnnyomozó is, de nem avatkozott közbe.

A cikk utal rá, hogy a Bazilika lépcsőjén álló férfit annak ellenére igazoltatták, hogy nevén szólították, tehát személyazonosságával nyilvánvalóan tisztában voltak a rendőrök. Az egyik járőr hátulról a vállával tanszított egyet a panaszoson, azonban tettét nem volt hajlandó vállalni. A cikk szerint, jelenleg az ügyészség vizsgálja, hogy tetteleges becsületsértésre sor került-e az eset során.

7) A Testület rendelkezésére bocsátott felvételeken az intézkedés végig követhető, azonban a térfelügyelő kamera hangszávtot nem rögzített, így az elhangzottak rekonstruálásában a Testület rendelkezésére bocsátott DVD-lemez nem nyújt segítséget. A felvételen látható, hogy a panaszos, aki a Hatvannégy Vármegye mozgalom logójával ellátott felsőrészt visel, egy erős testalkatú, kopasz, tetovált férfi társaságában a Bazilika lépcsőjén áll, amikor a rendőrök igazoltatás alá vonják. A felvételen három rendőrségi egyenruhát viselő férfi látható. A panaszos igazolványokat nyújt át a rendőröknek, azonban nem kivehető, hogy pontosan milyen igazolványokról van szó. A panaszos, a beadvány, valamint a rendőrségi jelentések tartalmával megegyező módon telefonját előveszi, és láthatólag fényképfelvétel készítésére kész pozícióban, arca előtt, a rendőrök felé tartja. A felvételen látszik, hogy a panaszost egy erős testalkatú, civil ruhát viselő férfi hátulról meglöki, melynek következtében kissé megtántorodik, de egyensúlyát nem veszíti el. A képsorok arra engednek következtetni, hogy a lökés ereje egyáltalán nem volt nagy. A rögzített képfelvételekből kitűnik, hogy a panaszost meglökö férfi az intézkedés foganatosításában nem vett részt, a rendőröknek nem köszönt, nem jelzett ismerősként, hanem a meglehetősen zsúfolt lépcsőn továbbhaladt a tömeggel. A felvételeken nem látható, hogy a panaszos a férfit próbálja kérdőre vonni a lökés miatt, azonban tekintettel arra, hogy a videón a párbeszédnek nem hallhatóak, nem zárható ki, hogy ez megtörtént. Összességében az incidens valóban véletlennek tűnik a felvételeken, melyet követően a panaszoson sem látható különösebb ingerültség. A rendőrök a panaszost a lökést követően a lépcsőről lekísérik, majd a panaszos (feltehetően rendőri felszólításra) a táskájában keresni kezd valamit. A táskába a panaszos elmondásának megfelelően az egyik rendőr is

belenyúl. A panaszos körül valóban többen állnak, de rendőr egyenruhát az intézkedés teljes hossza alatt mindösszesen hárman viselnek. A felvételekről nem állapítható meg teljes bizonyossággal, hogy a panaszos körül álló, civil ruhát viselő férfiak a rendőrség állományába tartoznak-e vagy sem.

III.

A panaszos beadványában kifogásolta egyrészt az őt megszólító rendőr hangnemét, másrészt annak a rendőrnek a magatartását, aki a Bazilika lépcsőjén meglökte. A panaszos ezen túl nehezményezte igazoltatásának körülményeit, lakcímkártyájának elkérését, valamint csomagjának és ruházatának átvizsgálását is.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 13. § (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogát, 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az abból levezetett testi integritáshoz való jogát, valamint 59. §-ában rögzített személyes adatok védelméhez való jogát– az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a panaszossal szemben alkalmazott hangnem kérdését vonta vizsgálata alá.

A panaszos elmondása szerint, elsőként egy általa névről ismert r. alezredes szólította meg, aki a rendőri hivatáshoz egyáltalán nem illő módon a „Lesz-e balhé?” kérdés feltevésével kezdeményezett vele beszélgetést. A panaszos állítja, hogy az alezredes azt tanácsolta számára, hogy hagyja el a helyszínt, és azt is közölte vele, „tudja kik csinálják a balhét”.

Az alezredes a történetekről szóló beszámolója szerint, a panaszost illedelmesen köszöntötte, majd megkérdezte tőle, mi járatban van a rendezvényen. Ezt követően a panaszos az alezredes tudomására hozta, hogy hallotta, a romák nem engedik be a magyar embereket a Bazilikában tartandó szentmisére, és ő „ezt jött megvizsgálni”. A r. alezredes erre közölte a panaszossal, hogy ilyesmiről nincs szó, és megérdeklődte, ugyan mit akar a helyszínen kifejtett tevékenységével elérni. Arra kérte, nyugodtan győződjön meg róla a saját szemével, hogy bárki, bármiféle atrocitás nélkül bemehet a Bazilikába, mire a panaszos közölte vele, hogy be is fog menni, de nem egyedül. Ekkor a r. alezredes figyelmeztette a panaszost a tisztességes állampolgárhoz illő viselkedés fontosságára, majd további szép napot kívánt és elköszönt.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) és 13. § (2) bekezdéseiben foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független

Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely – bár legfőképp megsértése következményei tekintetében el kell választani a jogi normáktól, néha céljai és rendelkezései a jogi normákéival egybeesnek – megtestesíti az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgál, illetve morális alapot biztosít a Rendőrség számára. Az Országos Rendőrfőkapitány e nyilatkozat aláírásával vállalta, hogy mindent megtesz azért, hogy érvényt szerezzen a benne foglaltak érvényesüléséért. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrré vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá a korábbi állásfoglalásában [65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalása Indokolása II. részének 3. pont] megfogalmazottakat jelen esetben is irányadónak tartja, eszerint: „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és az intézkedés idején hatályban volt Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A jelen esetben a panaszos, és a tulajdonos, illetve az intézkedő rendőrök előadásai oly mértékben vannak ellentmondásban a rendőrök magatartását illetően, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

2) Ezt követően a Testület az igazoltatás jogalapjával, valamint a panaszos azon sérelmével foglalkozott, hogy a rendőrök az intézkedés során elkérték lakcímkártyáját is.

A panaszos elmondásából arra lehet következtetni, hogy őt a rendőrök minden különösebb ok nélkül igazoltatták, annak ellenére, hogy ő csupán békésen álldogált barátjával a Bazilika lépcsőjén. A rendőrök kérdéseire kifejezetten azt közölték, hogy „rendkívüli készültség van érvényben”, tehát nem tartoznak magyarázattal a történeteket illetően. A panaszos határozottan állítja, lakcímkártyáját elkérték, hiába jelezte, hogy a rendőrség erre nem jogosult. A beadvány írója kifejezi afeletti értetlenségét, hogy annak ellenére igazoltatta őt a r. őrnagy, hogy felettese nevében szólította, tehát személyazonosságával nyilvánvalóan tisztában volt. A panaszos szerint az intézkedés célja megfélemlítésére irányult.

A panaszossal párbeszédet folytató r. alezredes jelentése mindezekkel szemben arra enged következtetni, hogy a panaszos békés szándékai nem voltak egyértelműek. Az alezredes szerint a panaszos annak kívánt utánanézni barátjával a Bazilikában, hogy valóban szabad belépést engednek-e a romák a magyar lakosságnak a szentmisére. Amikor a panaszos barátja – akinek megjelenéséről az alezredes az E. városában ismert skinhead-mozgalmakra asszociált – megérkezett, jelentette az esetet a biztosítás parancsnokának, aki utasítást adott a panaszos és barátja igazoltatására. A panaszos „rendkívüli készültségre” utaló állítását látszik alátámasztani, hogy jelentésében kitér a rendezvény ideje alatt érvényben lévő, egész országra kiterjedő fokozott ellenőrzésre.

A panaszos igazoltatását fogantató r. őrnagy már utasítás alapján lépett fel a panaszossal szemben: arról kapott tájékoztatást, hogy a Bazilika lépcsőjének tetején tartózkodik két személy, akik gyanúsán viselkednek, ezért igazoltatásuk, valamint ruházatuk és csomagjaik átvizsgálása vált szükségessé. A panaszost és társát a közölt személyleírás alapján igazoltatták, a szolgálati fellépés szokásos rendjének betartásával. Az igazoltatás okaként az Rtv. 29. §-át jelölték meg. A r. őrnagy a panaszostól és barátjától azt kérte, adjanak át bármilyen fényképes okmányt amellyel hitelt érdemlően tudják magukat igazolni. Ezt követően mindketten személyi igazolványukat nyújtották át, melyeknek adatait társai RK lapon rögzítették, és ellenőrizték a körözési nyilvántartásban.

A) Az igazoltatás jogalapjával kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazolthatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület utal a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá, bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyen hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

Az Rtv. 30. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „a Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazolthatja.

A Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott-tartózkodókat igazoltatják. Fokozott ellenőrzés végrehajtását az egész ország területén vagy több megye illetékességi területén az országos rendőrfőkapitány, a bűnügyi főigazgató, a rendészeti főigazgató,

illetékességi területén a rendőrfőkapitány, a bűnügyi igazgató, a rendészeti igazgató, a rendőrkapitány vagy az ügyeletvezető, határrendészeti kirendeltség vezetője, továbbá a hatáskörük szerint ellátott speciális feladatok végrehajtása során a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója, a Köztársasági Őrezred parancsnoka vagy a Készenléti Rendőrség parancsnoka rendelheti el.

A rendőri jelentések az igazoltatás okaként az Rtv. 29. §-át jelölik meg, az igazoltatás jogalapjaként konkrétan a közrend, közbiztonság védelmét nevesítik.

A kapitányságvezető elmondása szerint, a rendezvény kezdete előtt olyan információkhoz jutottak a rendőrség munkatársai, amelyek alapján valószínűsíthető, hogy azt különféle szervezetek meg kívánják zavarni. A Testület álláspontja szerint – tekintettel arra, hogy a szóban forgó rendezvény egy cigánytalálkozó – a rendőrség azon feltételezése, hogy a rendezvényen atrocitásokra lehet számítani, nem volt alap nélkül való. A konfliktusok veszélyét tovább növelte, hogy 2011. április 30-án, E. városban került sor e cigánytalálkozó megtartására, úgy, hogy 2011. márciusától kezdődően, a szintén H. megyében található Gyöngyöspatán napi rendszerességgel került sor összetűzésekre a helyi cigányság és különféle szervezetek között.

A rendezvény biztosításában közreműködő r. alezredes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy tudomása volt a panaszos Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom elnökségében betöltött szerepéről. A panaszossal párbeszédet folytató r. alezredes utalt arra is, hogy a panaszos békés szándékai nem voltak egyértelműek. Jelentése szerint a panaszos és barátja annak kívánt utánanézni a Bazilikában, hogy engedik-e a romák a magyarok szabad belépését a szertartásra. A panaszos beadványában ezzel szemben állítja, mindösszesen annyit közölt az alezreddessel, hogy amennyiben a rendőrség nem zavarja meg a nyugalmat, a rendezvény békésen fog lezajlani. A fenti párbeszéd rekonstruálása további bizonyítékok hiányában nem lehetséges, mivel a felek elmondásai közötti ellentmondás fel nem oldható. Ugyanakkor a Testület úgy foglalt állást, hogy az elmúlt időszak egri rendezvényekkel kapcsolatos tapasztalatai, valamint a találkozó idején is zajló gyöngyöspatai események miatt fennállt a gyanúnak az a minimálisan szükséges szintje, amely a rendezvényt biztosító rendőrök számára az igazoltatást az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésére való tekintettel jogszerűen lehetővé tette.

A Testület utal rá, hogy a rendőrség a közbiztonság védelmét – mint legitim célt szem előtt tartva – a panaszossal szemben a jogait legkisebb mértékben korlátozó intézkedést, az igazoltatást alkalmazta.

Önmagában a panaszos azon feltételezését, hogy mivel őt a rendőrök név szerint ismerték, igazoltatásának célja nem személyazonosságának megállapítása volt, hanem megfélemlítése, a Testület nem találta helytállónak. Az igazoltatás célja az intézkedés alá vont személy személyazonosító adatainak hitelt érdemlő igazolása – e cél elérése nincs összefüggésben azzal a körülménnyel, hogy az igazoltatást végző személynek az igazoltatott egyes személyazonosító adatairól van-e tudomása.

A fentiek alapján a Testület – a konkrét esetben – jogszerűnek és arányosnak ítélte meg a panaszos igazoltatását.

A lakcímkártya elkérésének jogszerűségével kapcsolatban a Testület az alábbi következtetésekre jutott.

Az Rtv. 29. §-ának (2), (3), (8) bekezdése, a Szolgálati Szabályzat 38. §-a és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 29. §-ának egybevetése alapján az alábbiakat szükséges megállapítani. Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése szerint: „Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető.” Ugyanezen törvényhely (8) bekezdése arról rendelkezik, hogy: „személyazonosító adaton az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét kell érteni”. A személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. Az 1992. évi LXVI. törvény 5. §-ának (8) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét, arcképét, saját kezű aláírását (a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírását), valamint a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét. A személyazonosságot azonban – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány is igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat (az anyja neve és a neme nem szükséges adatok ez utóbbi esetekben). Ilyen adattartalmú hatósági igazolványnak tekintendő különösen az érvényes útlevél és az új típusú kártyaformátumú vezetői engedély. A felsorolt, illetve az előirt adattartalmú érvényes hatósági igazolványok egyikének bemutatása esetében személyazonosítás céljából – ha más jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – a polgár nem kötelezhető további egyéb okmány bemutatására.

Az Rtv. is garanciális rendelkezésként rögzíti, hogy az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. Az igazoltatás során a korábban részletezettek szerint az igazoltatott személy adatai abban az esetben kerülhetnek rögzítésre, ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények azt indokolják.

Az idézett rendelkezések alapján megállapítható, hogy a személyazonosság megállapításához nincsen jogszabályi felhatalmazás a lakcímkártya elkérésére.

Az intézkedést végző r. őrnagy, és a panaszos állításai azon kérdés tekintetében, hogy kérte-e bárki a panaszostól lakcímkártyáját, teljességgel ellentmondanak. A r. őrnagy ragaszkodik hozzá, hogy ő a panaszostól olyan okmányt kért, amellyel hitelt érdemlően tudja magát igazolni – a panaszos ugyanakkor azt állítja, hogy kifejezett tiltakozása ellenére is lakcímkártyájának bemutatását kérték tőle a rendőrök. A videofelvételeken látszik, hogy a panaszos igazoltatásakor átnyújt valamilyen okmányt a rendőröknek, de pontosan nem lehet kivenni, hogy milyen okmányról vagy okmányokról van szó.

Tekintettel arra, hogy egyéb olyan bizonyíték, amely a r. őrnagy és a panaszos elmondásának ellentétét megnyugtatóan feloldhatná nem állt a Testület rendelkezésére,

a lakcímkártya elvételével összefüggésben a panaszos személyes adatokhoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

3) A panaszbeadványban foglaltak szerint, igazoltatása közben, az egyik rendőr hátulról, a vállával taszított egyet a panaszoson, majd mintha semmi sem történt volna, továbbment lefelé a lépcsőn. A panaszos ebben a lökésben egyértelműen megfélemlítő szándékot érzett, és úgy véli, hogy ha valaki egy ekkora lökéstől megbotlik egy ilyen lépcsőn, örülhet, ha apróbb zúzódásokon kívül más baja nem esik.

Az Egri Rendőrkapitányság vezetőjének levele megerősíti: a panaszosnak valóban nekiment egy a sötét Bazilikából a napfényre kijövő r. őrnagy. A kapitányságvezető azonban arról számol be, hogy mindez teljesen véletlenül történt, a r. őrnagy nem is észlelte, hogy a panaszossal szemben éppen intézkedést foganatosítanak.

Az intézkedést foganatosító r. őrnagy állítása szerint egyáltalán nem vette észre, hogy a panaszost vagy barátját bárki meglökte volna – minderről csak a panaszostól szerzett tudomást. Ezt követően, az intézkedés biztonságos foganatosítása végett megkérte az intézkedés alá vont személyeket, hogy fáradjanak le vele a lépcsőről. A ruházat és a csomagok átvizsgálására már a Bazilika mellett került sor.

A Testület rendelkezésére bocsátott felvételeken jól látható a lökés pillanata. A panaszos a lépcsőn, a Bazilika bejáratának háttal áll barátjával, a rendőrök pedig velük szembenézve. A panaszost egy erős testalkatú, civil ruhát viselő férfi hátulról meglöki, melynek következtében felsőteste kissé előrebillen, de egyensúlyát nem veszíti el. A képsorok alapján arra lehet következtetni, hogy a lökés ereje egyáltalán nem volt nagy. A rögzített felvételen látszik, hogy a panaszost meglökő férfi az intézkedés foganatosításában nem vett részt, a rendőröknek nem köszönt, nem jelzett ismerősként, hanem a meglehetősen zsúfolt lépcsőn továbbhaladt a tömeggel. A felvételeken nem látható, hogy a panaszos a férfit próbálja kérdőre vonni a lökés miatt, azonban tekintettel arra, hogy a videón a párbeszéd nem hallható, nem zárható ki, hogy ez megtörtént. Összességében az incidens valóban véletlennek tűnik a felvételeken, melyet követően a panaszoson sem látható különösebb ingerültség. A rendőrök a panaszost a lökést követően a lépcsőről lekísérik.

A felek elmondásai között abban a tekintetben ellentmondás nem tapasztalható, hogy a panaszost egy rendőr meglökte a lépcsőn. A panaszos a lökést szándékos, megfélemlítő gesztusként élte meg, míg a rendőrkapitány beszámolójából az derül ki, hogy a mozdulat teljes mértékben véletlenül történt. Az intézkedést foganatosító r. őrnagy, miután tudomást szerzett a történetkről, haladéktalanul gondoskodott róla, hogy az intézkedés folytatására biztonságos helyen, a lépcső alján kerüljön sor. Ez az intézkedést rögzítő videofelvételeken is látható.

Az Rtv. már idézett 2. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A fenti rendelkezés alapvetően jelentőséggel, általános követelmény, melynek a rendőrség valamennyi megnyilvánulására kiterjedően érvényesülnie kell.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a Testület úgy találta, hogy a panaszos vállát meglökő mozdulat, annak kis ereje folytán testi sérülés okozására, és egyáltalában a panaszos megfélemlítésére nem volt alkalmas. A Testület ezen a ponton, a folyamatban lévő büntetőeljárásra figyelemmel felhívja rá a figyelmet, hogy ezen a megállapítása nem jelent az ügyben érdemi állásfoglalást a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban.

A Testület a panaszos és a rendőrök álláspontjainak ismeretében, a felvételek megtekintése után az alábbi következtetésre jutott. A panaszos állítása szerint a lökés szándékos volt, a rendőri jelentések szerint azonban egy szerencsétlen baleset eredményeképpen került rá sor. A felvételek arra engednek következtetni, hogy a Bazilikát elhagyó r. őrnagy mozdulata valóban véletlen volt, azonban tekintettel arra, hogy a történetekről hangfelvétel nem állt a Testület rendelkezésére, és a panaszost meglökő r. őrnagy pontosan a lökés pillanatában lépett be a kamera látószögébe, a Testületnek nem állt olyan bizonyíték a rendelkezésére, amely a lökés szándékos jellegét – vagy éppen ellenkezőleg, annak véletlen voltát – kétséget kizárólag bizonyította volna. Erre figyelemmel a panaszos emberi méltóságából levezetett testi integritáshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

4) A panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálásával kapcsolatban a Testület az alábbiakat rögzíti.

A rendőri és panaszosi elmondások a ruházat- valamint a csomagátvizsgálás megtörténtét illetőleg egybeesnek. A panaszos annyit állít, ruházatát és csomagjait átvizsgálták, a r. őrnagy a fentieket részletezve kifejti, hogy a panaszos és társa átvizsgálása olyan módon zajlott, hogy felhívásra saját maguk pakoltak ki mindent ruházatukból. A videofelvételeken látszik, hogy a panaszos maga nyúl be zsebeibe, és önként mutatja meg a rendőröknek azok tartalmát, táskájában pedig kezdetben szintén csak ő kutat, azonban abba később az igazoltatást végző r. őrnagy is belenyúl.

Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése szerint a rendőr, az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

A panaszos igazoltatásának jogszerűsége vizsgálatkor a Testület már megállapította: a panaszos igazoltatására megalapozottan került sor a közrend, közbiztonság védelme érdekében.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszos ruházatának és átvizsgálása nem sértette a panaszos emberi méltóságából levezetett testi integritáshoz való jogát, valamint tulajdonhoz való jogát.

IV.

A Testület állásfoglalása szerint az ügyben alapjogsértés nem történt, illetve nem állapítható meg, ezért az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. január 31.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET